

Izhaja trikrat na teden, in sicer v torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne ter stane po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto . . . 15 K
1/4 . . . 10 „
1/2 . . . 5 „

Za Nemčijo K 10.00. — Za Ameriko in inozemstvo K 20. — Posamične številke stanejo 10 vin. „SOČA“ ima naslednje izredne priloge: Ob novem letu „Katipot po Goriskem in Gradiščanskem“ in dvakrat v letu „Vozni red železnic, parnikov in poštinih zv. z.“ Na naročilu brez dopolne naročilne se ne oziramo.

SOČA

»Vse za narod, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

— Telefon št. 83. —

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. J. Fabčić) tiska in zel.

Vodovod za Kras.

»Edinost« je priobčila v medeljo tak-le članek:

»Vprašanje oskrbe Krasa z vodo je koledno vendarle stopilo v aktualni stadij. Kakor smo poročali pred par dnevi je kraški poslanec dr. Gregorin na tozadevne svoje intervencije pri prizadetih ministrstvih dobil pojasnilo, da tozadevni načrti državnih inženirjev integrejo biti gotovi že do meseca junija. Troški tega vodovoda bi znašali okoli 7 milijonov kron. Na podlagi tega načrta bi se voda dvigala s posebnimi dvigalnimi napravami iz Hublja, Vipave in iz Reke.

Nasproti temu je poseben konsorcijski zasebnikov že leta 1908 vložil prošnjo za koncesijo za gravitacijski vodovod, to je vodovod, po katerem bi voda sama tekla po cementnih strugah, ozir. železnih ceveh, orez dvigal in pump. Po zatrtjevanju konsorcija bi naprava takega vodovoda bila mnogo cenejša, nego naprava vodovoda, v katerega treba vodo dvigati iz dvigalnih napravami in pumpami. Pri gravitacijskem vodovodu tudi ne bi bilo nikakoli obratnih troškov, če bi bili pri vodovodu na dvigala in pumpe veliki obratni troški. Ker bi pri prvem vodovodu odpadli tudi skoro vsi režijski troški, bi bila seveda tudi voda iz tega vodovoda cenejša nego bi bila voda na podlagi državnega projekta iz Vipave, Hublja, oziroma Reke.

Mi smo že prinesli tozadevno mnenje profesorja na praški tehniki, inž. Hraskoga, ki se je zelo ugodno izrazil o načrtu konsorcija; temu nasproti pa so drugi tehniki, med temi posebno dvomi svetnik v ministrstvu javnih del Markus, ki je označil načrte konsorcija za utopije in za »blodno domišljavih tehnikov«. Sicer so pa državni vodni tehniki tudi mnjenja, da je popolnoma izključeno, da bi bilo na podlagi načrtov konsorcija mogoče dobiti zadostne vode. Zato je vlada dala napraviti dva načrta, ki bi dale — kakor že omenjeno — končana do meseca junija t. l. in glasom naših verodostojnih informacij vlada sploh

ne misli na to, da bi zasebnikom izdala koncesijo za izvedenje vodovoda; pač pa misli vlada vodovod napraviti na državne troške, z minimalnim prispevkom dežele. Voda bo v tem slučaju popolnoma zastonj, dočim bi bilo treba plačevati vodo iz vodovoda, ki bi ga napravila privatna družba.

Vsekako se vidi, da misli vlada resno konečno rešitev tega vprašanja in za Kraševce je konečno pač vseeno, dobé li vodovod v taki ali taki obliki, samo da bo voda zastonj. Zato nam seveda ne prihaja na misel, da bi hoteli vladi delati težave pri izvajanju njenega namena za preskrbovanje Krasa z vodo, marveč pozdravljamo z veseljem, da se je tako energično lotila reševanja tega vprašanja. In da misli vlada resno na to, da z velikopoteznim činom reši vprašanje oskrbe Krasa z vodo, dokazuje dejstvo, da je ustavila vse podpore za male občinske vodnjake, napajališča itd. Vendar se nam to postopanje vlade ne vidi povsem pravilno, ker bi tudi v najugodnejšem slučaju trajalo še najmanj tri leta, predno bi mogel biti veliki vodovod gotov; brzokone pa v treh letih to delo še ne bo izvršeno, ker moramo pač računati z različnimi političnimi parlamentarnimi, finančnimi težkočami, ki se utegnejo pojavljati. V tem času pa Kraševci vendar ne morejo še dalje trpeti žeje, to temnanje, ker bi neznatni tisočaki, ki bi jih vlada izdala kakor subvencije za razne vodnjake, napajališča itd. ne bil proč vržen, ker vode sploh niti nikdar preveč. In treba računati, da bi se pri velikem vodovodu utegnili kedar kaj pokvariti in je torej potrebno, da je tudi za tak slučaj preskrbljeno s potrebnimi vodnimi rezervarji.

Radi velike važnosti tega vprašanja bomo mi radi dajali na razpolago predale tega lista tudi konsorciju, od katerega bi pred vsem interesiralo javnost izvedeti, kako se misli finansiranje vsega podjetja in kako misli kot privatno podjetje izvesti vodovod na način, da bi (kakor to namerava vlada s svojim načrtom) bila voda zastonj, a bi se kljub temu vloženi kapital obrestoval?!

»Edinost« je radovedna, kako je hotel vodovodni konsorcijski financirati podjetje, zlasti to, kako naj bi dajal vodo zastonj, a bi se kljub temu vloženi kapital obrestoval.

Ker je prišlo to vprašanje do nekam čudnega obravnavanja v javnosti, čutim se dolžnega, da dam — kot član konsorcija, ki je spravil to znamenito vprašanje v resno razpravo v vseh merodajnih krogih — nekatera pojasnila. Moja razprava seveda ne dá »Edinosti« zaželenega pojasnila, kako naj bi bila voda zastonj in bi se vloženi kapital obrestoval, kajti naša naprava bi stonela na vse drugačni podlagi, ki jo je narekovalo stališče takratnega vojnega in zunanjega ministerstva z ozirom na kraščino, ki je ob meji »zavezniške« Italije. Konsorcijski je znal modro in previdno združiti interese države s koristjo našega ljudstva in pridobiti najmerodajnejše kroge za velikanski načrt splošnega kraškega vodovoda iz podnamoskih studencev. Ako sedanjia vlada nima več onih pomislekov . . . in hoče stopiti sama v ospredje, je tudi prav: ali zasluga omenjenega konsorcija je, ako je prišlo to veljavno vprašanje danes v resno razpravo in se bliža vresničanju. Ker bi danes ne mogel podati celotne slike, jo podam v prihodnji številki.

A. Gabršček.

Družba sv. Cirila in Metoda.

Cenimo in uvažujemo, kar je domačega. — Na Viču pri Ljubljani imamo slovensko tovarno kemičnih izdelkov. Tovarna je poslovala dosedaj pod tvrdko Golob in Volk. Izdelki so se tako priljubili in udomačili, da je bilo treba misliti na razširjenje produkcije. To je sedaj doseženo. Gg. Fr. Golob in Jos. Hauptmann sta kupila od g. Jelačina bivšo tvornico kavinskih syrogatov z veliko vodno silo in obseznim posestvom ter začela z veliko produkcijo kemičnih izdelkov. Že sedaj izdeluje ta tovarna na korist »Družbe sv. Cirila in Metoda« čistilo za kovine in mast

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadstr. na desno.

Upravištvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v I. nadstr. na levo v tiskarni. Naročnino in oglasi je plačati loco Gorica.

Oglasi in poslanice se računajo po Petit-vrstah, če tiskano 1-krat 16 vin., 2-krat 14 vin., 3-krat 12 vin. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. Večje črke po prostoru. Reklame in spisi v uredniškem delu 30 vin. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

za usnje. Nadalje produkcina tovarna vse predmete kemične stroke, kakor različne črme, čistilni prašek, prašek zoper mrčes, lak za usnje in železo, modrilno esenco za penko, vse vrste olja za stroje, navadno ličilo (biks), kotomaz itd. Podjetna domačina sta najlepše upeljala povečano podjetje s tem, da sta podarila C. M. družbi 325 K. Podjetje zasluži najtopleje priporočilo pri trgovcih in slov. občinstvu.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je imela meseca marca 1912 sledeči promet: Prejemki. A. Redni dohodki. 1. Prispevki iz nabiralnikov 1.037 K 13, 2. Prispevki podružnic: Kranjsko 268 K 35, Štajersko 1.280 K 77, Koroško 100 K, Primorsko 383 K 70, skupaj 2.032 K 82, 3. Razni prispevki 6.827 K 17, skupaj 9.897 K 12. B. Izredni dohodki. 4. Prispevki za obrambni sklad 1.615 K 09, skupaj 11.512 K 21. Izdatki. A. Redni izdatki. 1. Plače, rentni, učit. osebju, razni računi itd. 9.744 K 91. B. Izredni izdatki. 2. Naložitev na glavniico, oziroma obr. sklad 1.768 K 79, skupaj 11.513 K 70 torej primanjiljaja 1 K 49.

Opomba. Pri obrambnem skladu naloženi zneski in zapadle obresti so nedotakljiva glavna toliko časa, dokler ne dosežejo vplačani zneski 200.000 K.

Družba sv. Cirila in Metoda je prejela 1500 K, katere je izročil veletržec Iv. Perdan kot četrtletni prispevek od družbenih uležal, tvrdka Golob in C. o pa je nakazala K 325 od prodanega čistila za kovine in tla ter vazelina za črevlje. To je zhaten prispevek za naše plemenito obrambno in kulturno delo, za katero se zanjma vsak, komur je Slovinstvo mar. Narodno blago družbe sv. Cirila in Metoda priporočamo kar najtopleje.

Za družbo sv. Cirila in Metoda je daroval g. FML. Gjuro Dimitrovič in gospa iz Zagreba 20 K mesto venca na oči preljubljene gospe Ane Coffou.

V ravnoisti namen je daroval 10 K g. H. Leban, voditelj pripravnice na Prospektu.

G. Ivan Vouk, vačniški učitelj, je daroval 2 K mesto vstopnine k zadnji Ciril-Metodovi veselici.

Maksim Gorki.

FOMA GORDJEJEV.

Roman.

(Dalje.)

To vprašanje ga je porazilo in obstal je pri njem ter se skušal domisliti, kako da ne more živeti trdno in sigurno, kakor drugi ljudje. Še bolj se je zasramoval in nemirno mu je postalo od te misli in razdražen je sumil Sašo s komolcem.

»Počasi! . . .« je dejala ona.

»No, že dobro . . . saj nisi velika gospa!« je zagodel Foma.

»Kaj h . . . ?«

»Ničesa . . .«

Obrnila mu je hrbet, zazehala sladko in zagovorila z lenim glasom:

»V sanjah se mi je zdelo, da sem zopet postala harfistka. Pojem, če se prav spominjam, solo, a meni nasproti stoji velikanski, blaten pes, oskalil je nobe in čaka, kedar da končam . . . In jaz se ga tako bojim in vem, da me požre, kakor hitro neham peti . . . In zato vse pojem, pojem, a kar na enkrat mi izmanjka glasu . . . Strašno! On pa škriplje z zobmi . . . Bog pomagaj! . . . kaj to pomeni?«

»Nehaj klepetati!« ji seže Foma mračno v besedo.

»Rajše povej, kaj veš o meni?«

»O tebi vem, da si se vzbudil«, mu je odgovorila, ne da bi se obrnila k njemu.

»Vzbudil sem se? Pa res — vzbudil sem se«, je rokel Foma zamišljeno in, vtaknivi roki pod glavo, je nadalje-

val: »Zato te tudi vprašam, kakšen človek sem po tvojem mnenju?«

»Človek, ki ima mačka«, je zehaje odgovorila Saša.

»Aleksandra!« je proseče vzkliknil Foma, »ne šali se tako neumno! Povej mi resno, kaj misliš o meni?«

»Ničesar ne mislim!« je suho odgovorila. »Kaj tičiš v mene z neumnostmi?«

»So-li to neumnosti?« je rekel Foma žalostno. »Oh vi . . . vrage! To je ravno korenina . . . to je, česar najbolj potrebujem.«

Težko je vzdihnil in zamolčal. Čez minuto je, Saša zagovorila s svojim navadnim, ravnodušnim glasom:

»Povej mi, kdo da je in zakaj da je takšen? Saj pravim! . . . Ali se nas eno vpraša o čem takšnem? In kako pridem jaz do tega, da razmišljam o vsakomur? Se sama nimam časa . . . da bi razmišljala o sebi . . . a morda se mi tudi ne ljubi . . .«

Foma se je suho zasmeljal in rekel:

»Ko bi še jaz to znal, ničesar ne hoteti . . .«

Tedaj je ženska dvignila glavo, pogledala Foma v obraz in zagovorila iznova:

»Ti molčuješ . . . Le glej, kaj dobrega ne boš imel od tega . . . Ničesar ne morem reči o tebi . . . Ničesar zanesljivega ni mogoče reči o človeku. Kedo ga more razumeti? On sam se ne pozna . . . No, čakaj, pa ti povem: Boljši si, nego drugi . . . A kaj sledi iz tega?«

»Zakaj pa sem boljši?« je vprašal Foma, pomišljaje.

»Tako . . . no. Ako pojo lepo pesem, plakaš; ako napravi kedo kaj podlega, ga nabiješ! z ženskami si priprost in nisi nesramnež z njimi; a lahko postaneš tudi smel . . .«

Vse to Foma ni zadovoljilo.

»Ti ne govoriš pravega!« je rekel tito.

»No, jaz pač ne vem, česa potrebuješ . . . A vaš kaj: kedar dvignejo barko, kaj bova storila potem?«

»Kaj moreva storiti?« je vprašal Foma.

»Ali se peljeva v Nižnji ali v Kazanj?«

»Zakaj?«

»Lumpala bova . . .«

»Nič več nočem lumpati . . .«

»Kaj pa boš delal?«

»Kaj? Nič . . .«

»Tako . . .«

In oba sta dolgo molčala, ne da bi se ozrila drug v drugega.

»Težak značaj imaš«, je izpregovorila Saša. »Dolgočasen značaj . . .«

»A vseeno ne bom več pijančeval!« je dejal Foma trdo in uverjeno.

»Lažeš«, mu je mirno odgovorila Saša.

»Boš videla! Kaj misliš, da je dobro tako živeti?«

»Bom videla.«

»Ne; povej, ali je dobro?«

»A kaj je boljše od tega?«

Foma jo je pogledal po strani in rekel razdražen:

»Kakšne . . . zoprne besede imaš . . .«

»No, tudi s tem ti misam ustregla!« je govorila Saša, smehljaje se.

»To so ljudje!« je govoril Foma in bolešno raztegnil obraz. »Kakor drvo . . . Živijo tudi . . .«

Za C. M. obrambni sklad. — Med drugimi ki so se prijavili za C. M. obrambni sklad, stano tudi ime gospe Ide Zilih, c. kr. profes. sopran v Gorici; plačala je 200 K.

Za narodno solo na Bianči je daroval g. M. Plesničar, trgovec v Gorici 2 K.

„Edinosti“.

Ce bi bila molčala, bi bila pametneje storila. Ker pa je govorila, naj dobi tu malce odgovora.

V Gorici živimo v težkih časih; v časih, ko je treba previdnosti, predno se kaj zapiše in priobči. V takih časih je dobila »Edinosti« v Gorici dopisnika, ki je je pošiljal različne čenčarije, vesti, tako nayne, otroče, mlinarje in po babje zavite reči, da so se ljudje, ki drugače radi citajo »Edinosti«, jezili in popraševali: »Kdo je tisti osel, ki pošilja take neumnosti v »Edinosti«? Kako le more biti uredništvo »Edinosti« tako malo razsodno, da priobčuje take kozlarije. Tako in enako so se spraševali in tako so vsikljali.

Ko se je pa nezreli fantič obregnil na nedostojen način tudi ob »Sočo«, je dobil, kar je zaslužil in povedali smo tudi »Edinosti« kar jej gre. Nismo mogli drugače.

»Edinosti« je radi tega napisala dolgo »domačo vest« v soboto pod zaglavjem »Poglavje o fonetnosti«. Tam brani svojega dopisnika po vzorcu tiste babe, ki se je potapljala pa še vedno svoje trdila. Dokazati je imel dopisnik, da je »Soča« pred letom dni na nekavalijski način napadla jedno celo družino (kar tako brez povoda seveda!) ali fantič je privlekel v »Edinosti« 4 stare reči iz prejšnjih letnikov. In s tem je »dokazal«: da je »Soča« na nekavalijski način pred letom dni napadla jedno celo družino!! »Ed.« pravi, da je dokazano, kar je imel dokazati, no, je pač vredna svojega dopisnika. Oba znata res izborna »dokazovati«.

»Dokazano« je v »Ed.«, med tistimi 4 slučaj, da je »Soča« na nekavalijski način napadla n. pr. najbolj zagrozenega Nemca v Gorici. Ta Nemec je hudi preganjalec Slovencev; po barbarstvu dela s slovenskimi delavci; obilo solza je poteklo že po licih ubogega slovenskega delavca in delavskih žena radi krutega Nemca, ali ker je »Soča« povedala nekoč, kako je ta človek lezel po konci, jej daje sedaj tržaška »Edinosti« vilo bojevalka proti Nemcem proti jugu protirajajočim in vilo zaščitnica slov. delavca, nante, da je tistega Germana napadla na nekavalijski način. Se vse kaj drugega zasluži tak človek ne le tako le preveč pohlevno potico, ki je pa po »Ed.« strašno nekavalijska. Menim: čuti »Ed.«, kam jo je spjel njen dopisnik iz Gorice! Poide se solit z nauki o kavalirstvu. Mi že vemo sami dobro, kdo zasluži, da se kavalirsko ravna z njim in kdo ne! Tržaških naukov v tem oziru ne potrebuje mo.

Prav brez potrebe se je zaletel dopisnik »Ed.« v štev. 55. z dne 24. febr. v nekoga javnega kavalirarja v Gorici. Prav po nepotrebi in neumno. Pri »Edinosti« naj berejo tisto bedarijo iz Gorice in naj se sprašajo, kaj so že taki kavalirji, če je kavalirsko tisto zmerjanje s Tirolcem! — Povevno »Ed.« da take vrste mlinarje le škodujejo. Živimo v časih, ko treba prav živo previdnosti in obzirov, drugače bomo lahko škodo. — Taki ljudje sodijo: v Gorici me ne napadajo, napadajo me pa drugje. Posledice čutimo mi v Gorici ne gospoda v Trstu! Če je treba o kom kaj v javnosti povedati, že povevno mi, saj vidimo vse in slišimo vse ter smo o vsem dobro informirani.

V reči take vrste kakor tudi v ožje slovenske v Gorici naj se nikar ne utikajo ljudje, ki jih ne razumejo in od »Edinosti« zahtevamo toliko previdnosti, da v bodoče ne bo več takih le nesmiselnih ali škodljivih vesti v poročilih iz Goriske!

Saj opravično že v Gorici, kar treba. Čemu se bodo lovili neizkušeni za senčnimi vestimi! Potem pa je treba preklavati, kakor v slučajih trgovca Battela in kakor treba v slučajih ravnatelja Znidaršica! To pač jemlje tisto resnost! — Ubogi

Battel je bil ves iz sebe in ni vedel, kaj bi storil. Še kakša nesreča bi se bila lahko zgodila! Naj čita gospoda pri »Ed.« vsaj »Piccolo della sera«, pa bodo znali za filimentel!

Še jedno o kavalirstvu »Edinosti«. Kadar piše o klerikalni stranki, kaj rada pritakne zraven tudi napredno. Tako je tržaška pravilnost: če se jednega z Goriskega lisa, se mora tudi drugega. Dopisniki so tako instruirani. Zato pa je njen dopisnik, ko je žigosal »Gorico« radi napada na našega uvodnega člankarja g. »K.« hitro preskrlil s svojim jezikom tudi po »Soči«, čes, e, saj je tudi »Soča« na nekavalijski način napadla jedno celo družino. — Ko smo ga prijeli, pa ni mogel dokazati. — Če pa dopisnik pozabi ob taki okoliščini brečiti tudi v napredno stran, pa uredništvo »Ed.« samo skupe primeren stavek ter ga ukopa v članek goriskega dopisnika. Naj se le drznejo reči, da ne delajo tako! Že dolgo časa opazamo to. Pa smo potrpeh krivico; odslej je ne bomo več. Tako kavalirsko zna delati tržaška »Edinosti«!

»Ed.« pravi, da smo svoj čas nagnali njenega glavnega urednika z »ušivcem« ter da nismo preklavali te podle žalitve. Prosimo »Ed.«, naj pove, kdaj je bil tisti »svoj čas«. Pri nas se miče ne spominja kaj takega! — Sicer pa, ako bi bilo res, je po »Ed.« navadi, še vedno čas, preklavati, da glavni urednik »Ed.« mi ušivec! — Na koncu nekaj grozijo. Smešno — drugače ne rečemo!

Konec: Ker imajo oči, da vidijo, naj pazljivo pregledajo naše besede in naj si zapomnijo naše dobrohotne nasvete in se ravnajo po njih. Prav bo tako za »Ed.« in za »Sočo«. Konec mora biti tistega nesmiselnega dopisovanja, katero je sposobno le: škodovati slovenski stvari v Gorici.

DOPISI.

Iz tolminskega okraja.

Grahovo ob Bači. — Že delj časa ni citati v Vašem cenjenem listu ničesar iz našega kraja. Pa se tudi res ni prepetilo nič takega, kar bi bilo vredno objaviti. Od zadnjih županijskih volitev smo živeli lepo mirno in rekli bi celo složno z našimi klerikalci. Pred kratkim časom so se pa naši »klerikalci« zopet enkrat skazali.

Imeli smo namreč tukaj priljubljenega gospoda vikarja ki se ni umešaval v stvari, ki njega niso brigale, in se je po moči brigal le za svojo službo. To pa našim srbotim in po navdihu sosednih gospodov bojaželjnim klerikalcem ni bilo prav. Zato so se zbrali pod kolovodjem, bivšim predsednikom slov. katoliš. izobir. društva na Komitici in njegovim drugom Petrom ter sestavili »supliko« na nadškofijski ordinarijat, katerega je s pomočjo podmetiškega župnika srečno dospela na masevjevo mesto. Posledica tega je bila, da je naš preljubljeni gospod moral oditi. Sedaj bomo brez njega, ali naj hodimo k maši v Obloke, Podmetec ali v Nemškirot? — Po-vejte nam? Judež škarijot je bil tudi delj časa Kristusov učenec, ali ko ga je izdal, ni jokal, ampak je šel in se obesil. Kaj ni res g. Peter?

Domače vesti.

Prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand v Gorici. — Z Brionskih otokov se je vračal prestolonaslednik z dvor. vlakom včeraj na Dunaj. V Gorico je došel iz Trsta s svojo soprogo vojvodinjo Hohenberg in otroki ob 3.56 pop. Na kolodvoru sta čakala nam svet. Rebek in pol. višji komisar dr. Casapicola. Nadvojvoda se je peljal v mesto, bil je v stolni cerkvi in na gradu, potem je šel v hotel Stribahn na poset k veliki vojvodinji Allici Toskanski. Ob 6.31 zvečer se je odpeljal na Dunaj. — Včeraj je deževalo cel dan in veter je bil.

Visoki gostje v Gorici. — Včeraj je došla v Gorico velika vojvodinja Alice Toskanska, rojena princezinja Parina, z nadvojvodinjami Margareto, Gemmano in Agnes. Nastanila se je v hotelu Stribahn, ki je danes edini sposoben, da more spreje-

mati pod streho tako visoke goste. Na hotelu plapolajo tri zastave: rdeča goriskega gradu, velika velika avstrijska zastava z orlom. Velika vojvodinja je mati nadvojvode Josipa in Petra, pa tudi bivšega nadvojvode Wöflinga in bivše saksanske kraljice gospe Toselličeve. — Včeraj indanes je došlo v hotel veliko aristokratov in dostojanstvenikov, da vpisujejo svoja imena v sprejemno knjigo. Osebnost je sprejela v saloni I. nadstropja ob 11. predpoldne nadškofa dr. Sedeja in grofica Selma Coromini. Med onimi, ki so se vpisali v knjigo, so tudi: eksc. baron Teuffenbach, baron in baronica Locatelli, grof in grofica Christalmig, grofica Selma Coromini, grof Thurn, razni vojaški dostojanstveniki, mestni svetnik Rebek, predsedn. okr. sodnije Cafazura, baronica Luise Ritter Zahony, grofica Coromini-Cronberg, admiralbaron Spaun, poslanik Norbert vitez Schmucker, dvorni svetnik pl. Fabris, grof in grofica Attems-Petzenstein itd.

Sinočno predavanje o Parizu s skiop-tičnimi slikami »pri jedemu« je privabilo nad 70 poslušalcev. Predavanje g. prof. dr. Pretmarja je bilo jako zanimivo.

Podpora za Kras. — Na posredovanje drž. poslanca za Kras dr. Gustava Gregorina je vlada dočela za sezanski in komenski okraj 50.000 K podpore za bedo. Na kak način se ta podpora razdeli, splošno svoj čas. Glede podpore za ajdovski okraj se določi podpora pozneje.

Podpornemu društvu za slov. visokošolce na Dunaju je došlo od 14. do 30. pr. m. darov 531 K. Darove je pošiljati na naslov: Dr. Stanko Lapajne, dvorni in sodni odvetnik na Dunaju I. Bräunerstrasse 10.

Sobotni koncert »Pevskega in glasbenega društva« v Trgovskem Domu je uspel bolje, nego smo pričakovali, da, tako dobro, da moremo društvu izreči zanj prav toplo pohvalo. Koncert je zlasti pokazal, da bi se dalo z našimi pevskimi močmi marsikaj napraviti. Zbori so bili ves večer upravi dobri, le pri Sattnerjevi »Jef-tejevi prisegi« je v vrstah drugega tenorja neprijetno motila neka dissonanca. Gospa Berta Javornikova nas je s svojim močnim, širokim, skoraj junaškim sopranom očarala, škoda, da ne izgovarja dobro, (kar je pa napaka vsega zbora), gospica Medvedova razpolaga sicer nekoliko ozkim, pa razmeroma dobro šolanim in zelo prijetnim, skoraj lirskim altom. G. Levpušček začetkom očividno ni bil razpoložen, se je pa pozneje popravil in je bil v Orie-govi »Novi zemlji« prav dober. Na splošno moremo reči, da so solo-partije bile (z izjemo gospe Javornikove) tipatam preozke, kar se da opoliti z vstrajno vajbo, zbor pa kaže, zlasti če upoštevamo, da je na novo sestavljen in da je bilo treba mnogo truda, predno se je discipliniral, upravi občudovanja vredno delo pevovodje g. Michla, kateremu je občinstvo po »Jef-tejevi prisegi« priredilo malo, pa pristržno in zaslu-ženo ovačijo.

Pevsko in glasbeno društvo je tako priredilo Goričanom prav lep večer. Pod spretnim vodstvom g. pevovodje se nekateri nedostaki gotovo popravijo, če bodo izvršujoči člani kazali toliko dobre volje, kakor zadnji čas. Nasvetoval bi poleg že omenjenega čistejšega izgovaranja bolj pozoren nastop (po vzorcu ljubljanske Glasbene Matice, kjer se pevci držijo pri nastopu upravi šolske discipline; vsi obenem vzdignejo partituro, nikdo se ne vira, ne krili nervozno iz rokami itd.). Po-tivale, ki smo jo na splošno dolžni pevcom in pevovodji, pa žal ne moremo raztegniti tudi na orkester, ki se ni nikdar dvignil nad prečnost, v »Rožnem kavalirju« pa je padel celo pod njo. — Dvorana baš ni preakustična, zato pa je bila razporedba zbora sedaj boljša, kar napako dvorane zelo popravi. Naj zbor tudi v bodoče ostane v dvorani in ne na odru. — Občinstvo, med katerim smo zopazili najodličnejšo družino gorških Slovencev, je zasedlo z malo izjemami vse sedeže in vsa dvorano, na galeriji pa je bilo preveč prostora, kar bi kazalo, da mladina nima mnogo zanimanja za glasbene prireditve. Ali pa je uplivala velikonočna izpoved? Poleg domačega občinstva smo imeli priliko po-

zdraviti tudi dvanaistorico Tržačanov, kar nas je še posebno veselilo.

Just Sestir.

Gostovanje članov slov. deželnega gledališča iz Ljubljane prične v nedeljo 7. t. m. Ljubljanski igralci so se priljubili našemu občinstvu izza dosedanjih gostovanj; zato se nadejamo, da bo naše občinstvo posejalo predstave v obilnem šte-vilu. Režiser se je potrudil sestaviti primeren repertoar in nastopale bodo priznane dobre igralne moči. Čelo zimo nimamo nobene zabave, nobenega razvedrila, nič podužnega, sedaj pa se nam nudi prilika iti v pravo gledališče. Porabimo torej to lepno priliko in napolnimo gledališče pri vsaki predstavi! — Mislimo, da je naše občinstvo zrelo in razsodno ter ve: ceniti gostovanje dragih nam znancev; zato se nadejamo, da ne bo treba apelov in naganjanja gleda-udeležbe, marveč da storimo vsi svojo dolžnost.

Gostovanje članov slov. dež. gledališča ljubljanskega v Gorici. — Kakor že naznanjeno, vprizori ljubljanski igralci na Velikonočno nedeljo t. j. 7. aprila otvorilno predstavo v Gorici. Vprizori se burka v 4 dejanjih »Vražji Rudi«. Pri predstavi sodeluje vojaška godba. Burka je jako dobro uspela v Ljubljani in upamo, da se odzove na ta dan tudi naše občinstvo v polnem številu.

Slavnomar občinstvu podajemo natančni repertoar, ki se bo proizvajal v Gorici:

V nedeljo, dne 7. aprila: »Vražji Rudi«, burka. Sodeluje vojaška godba. V sredo, dne 10. »V nočnem lokalu«, V četrtek 11. »Kralj«, drama. V soboto 13. »Zlata skleda«, komedija. V nedeljo 14. »Milijon«, burka. Sodeluje vojaška godba. V torek 16. »Koncert«, komedija. V četrtek 18. »Reka«, drama. V soboto 20. »Gardist«, komedija. V nedeljo 21. »Nebesna zemlja«, burka. Sodeluje vojaška godba. V torek 23. »Grešna ljubezen«, drama. V sredo 24. »Tekma«, drama. V četrtek 25. »Dramski in pevski večer«. — Vines se vrše še gostovanja in sicer v Renčah, Prvačini in Trstu.

Kdor drugin jama koplje... Iz Gorice nam pišejo: »Nekateri slovenski listi (»Gorica«, »Slovenec«) so poročali, da je neki M. strašno brušil pete proti slovenski trgovini bratov Anderwaldov itd. Kdo je ta M.? Ali je morda tisti, ki jako rad brušil pete in jezik, da bi kolikor le moreče škodil narodnemu zavodu in po njem velikemu številu slovenskih podjetij, to pa samo za to, da bi odrte živte pošknopile s svojo srčno krvjo tega vitlega upravnega svetnika in ga rešile iz jame, ki jo kopije drugim, pa je sam na njenem robu? Kje ste čuvani domačih interesov, da ne zagrmite svojega odločnega veta proti vsiljivim dobrotnikom gorških Slovencev, ki so prišli včeraj med nas; pa bi nas že danes radi odrli na meh? Kje je tista nekdanja pogumna »Soča«, ki je povedala vsakomur v brk, kar je zaslužil? Menim, da je že prišel čas, ko je treba spregovoriti odločno besedo, sicer bo škoda prevelika! Jaz za svojo osebo g. M. svetujem le toliko: Čevljar, ostani pri svojih kopitih in glej, da tvoji čevlji ne bodo glodali kufnih očes gorških Slovencev, ker sicer se gotovo prelučneš saj in jama, ki bi jo rad izkopal drugim. Takrat se bodo tudi v Ljubljani praskali za ušesi in jamrali: »oho, oho, kaj pa je nam tebe treba bilo!«

Društvo slov. učiteljice bo imelo svoj redni občni zbor jutri dne 3. aprila v slov. 8 razrednici pri sv. Jakobu v Ljubljani ob 2. pop. Poleg običajnih poročil odbornic — poročila g. M. Zele o II. gosp. tečaju za učiteljice.

Pred c. kr. izpraševalno komisijo za občne ljudske in meščanske šole v Gorici se prično prihodnji usposobljenostni izpiti v ponedeljek dne 6. maja t. l., ob osmih zjutraj. — Prošnje za priprustitev k izpitu je predložiti v takem roku, da bodo v rokah komisije vsaj do včetega dne 25. aprila t. l.

Častniki-avlatiki zapustijo Gorico jutri ter se odpeljejo v Dunajsko Novomesto. Vrnejo se jeseni.

Govorite pa vi, ali bolj jasno, ker vas ne razumemo! Oprostite, ali mi tudi nismo vaegavedni! Na dan, kar veste! — Uredništvo.

Vzemite

ako imate rahlo, hripavost, zaščepitje ali težko sapo, Fellerjev fluid z znamko »Elsa-Fluid«. Sami smo se pripravili pri beladnih v preth. v vratu itd. o njegovem lekačnem delu. Dvanaistorica za poskusnjo 5 kron, dva dvanajstoričja 8 80 franko. Izdelovatelj samo lekarnar E. V. Feller v Stubli, Elsa-trg št. 284 (Hrvatsko).

Križ »Prim. Lista«. — »Prim. Lista« pozivlja svoje čitatelje, naj se ozro na glavo »Prim. Lista«, tam bodo videli križ, vendar znamenju se bojuje ta vrli katoliški list. Križ je križ, ali koliko je vreden? »Prim. Lista«, razvidiš, dragi čitatelj, dejstva, da so izbrisali izpod križa tiste, ki je naredil križ! — Izbrisali so ga; tiste je izgnili, ali sleparijo pa še dalje ljudstvo z znamenjem križa.

Odbor morskega hospicja v Gradežu raznjanja, da sprejme v svojo oskrbo za letošnje letopisno sezono 50 revnih in skrofuloznih otrok od 6. do 12. leta iz gorjsko-gradščanske, grofije. Prošnje, opremljene s priporočili o čepitju, koz, z ubožnim priporočilom in krstnim listom, je pošiljati na omenjeni odbor, potem gorjskega magistrata za mestne, potem okrajnih glavarstev za druge, na deželi bivačje otroke.

Na tretji velikonocni praznik bodo v Gorici trgovine odprte cel dan. Prazniška sta oziroma bila pravzaprav je dva, ali v Gorici se je obhajal torek po Veliki moči, tako, da je popoldne počivalo skoro vse, do t. j. so bile trgovine zaprte. Letos ostanejo odprte cel dan. Tako je sklenilo društvo laških trgovcev.

Kje so poti v Starigori? — Pišejo nam: Z raznih strani se sliši opodporah za ceste, delajo tudi poti na raznih krajih, ali v našo Starigoro v gorjskem mestu pa popravljajo in gradijo poti le, kadar so voljne v mestni zastop ali kadar so voljne v državni zbor pa rabijo magistratovi tudi slovenske glasove. Kje je Ušaj, da popravi ceste, kje gorjski magistrat, ki pripelje včasih še malo »glerije« v slepilo volilcev? Odkar niti ni nobenega, poti pa so stare in slabe; dobrih poti ni, dasi so potrebne. Krivi pa so tudi tisti, ki se dajo kupiti za en golaž in kozarec vina. Takim ne gradijo cest. Trpimo pa vsi radi njih.

Verniki v Brumi (Gradišče ob Soči) strakajo, nihče ne hodi v cerkev. Oditi je moral na nadškofov ukaz, iz Brume prišedli jako prijubljeni duhovnik Pelka. Prišel je v Brumo, duhovnik Corsig iz Tunjaka, v Tunjak je šel pa Pelka. Sedaj zvoni k maši, pa ni nobenega farana v cerkvi. Kak otrok pride, odrasčenega ni nobenega. Pravijo, da je bil Petru v peti ne katerim višjim duhovnikom, ki so ga zadržali pri nadškofu ter je moral proč. Ljudje so prosili nadškofa, naj ga ne da proč, ali nadškof jih ni poslušal in Pelka je šel. Cerkev je sedaj prazna.

Luna je mrknila sinoči. Mrk je prišel ob 10. uri 26 minut ter trajal do tri minute čez polnoč. Lunin mrk je bil viden pri nas, v zahodni polovici Avstralije, v Aziji, Indijem, Oceaniji, Evropi, Afriki, Atlantskem oceanu in južni Ameriki.

Velika nesreča pri Devinu. Avtomobil zadel v »kaleš«. — V nedeljo zvečer je zadel avtomobil g. Fr. Kozuha iz Trsta na poti v Trst blizu St. Ivana pri Devinu v »kaleš«, v katerem sta sedela Anton Lešič in sestra Ivana iz Devinu. Voz se je prevrnil, Ivana je težko poškodovana. Avtomobil je šofer hitro obrnil, pri tem se je avtomobil prevrnil in vsi, ki so bili v avtomobilu, so bili vrženi iz njega. Fr. Kozuh, lastnik avtomobila, star 30 let, je umrl na poškodbah. V avtomobilu so bili še 46-letni Jos. Žigon, žena Amalija, dve hčeri in sin ter sorodnica Ana Antončič. Vsi so poškodovani manj ali več nevarno. Šofer ni bil ranjen. Aretirali so ga takoj. Avtomobil je stal 20.000 K. Pripeljati so se bili v Gorico.

Pretep v gostilni. — V Stračicah v neki gostilni sta se sprla v soboto 21. letni R. Spangher in neki Franc. Tencič. Ta slednji je ranil Spangherja z nožem v spodnji del telesa. Spangherja so prenesli v bolnišnico.

Iz Soče so potegnili in v St. Andrežu pokopali nekega Antona Zongarja iz Gorice. Reče, da je bil zmešan; bil je tudi že v norišnici.

Cerkev v Levpi je bil okradel neki 43 letni Ivan Jug iz Rojana; pobral je nekaj in neke druge reči ter nekaj denarja. Obtožen je tudi, da se je klatil okoli. Obtoženo je pred sodnijo v Gorici rekel, da ni nič ukradel, hodil je po Kanalskem v namenom, da dobi kako delo. Razprava pred nekaj dnevi je končala z obsodbo Ivana Juga na 6 mesecev težke ječe; tudi postil se bo. Ko prestane kazen, ga postavlja pod policijsko nadzorstvo.

Robarski napad? — Poročali smo, da je padel po stopnicah neki 26 letni Ernest Križaj, delavec iz Solkanu; pri padcu si je zlomil tilnik ter je umrl v gorjski bolnišnici. Padel je v neki knoči na Pokopalski cesti v Gorici. Pozneje se je začelo sumiti, da bi se ne bila pripetila nesreča, ampak da bi bil kdo napadel Križaja ter bi bil pri tem padel Križaj in se smrtno poškodoval. Policija je prišla, nekega Josipa Pavčina iz Kromberga, ki je že dobro znal policijski radi tatvin in sleparij. Prijeli so še nekega drugega osumljenca po imenu Štefan Batič, tudi iz Kromberga.

Sokolski vestnik.

Telovadno društvo »Sokol« v Kojstem priredi dne 8. aprila t. j. na vel. ponedeljek javno veselico, s sledečim vspehom: 1. Petje, Pozdrav, dr. G. Ipavec, 2. Ukamaj: Naš narodni dom, 3. Petje: Napitnica, meš. zbor, Iv. Ocvičnik, 4. Burka: Zajubljenečevljareček, 5. Petje: Le, peval, mešan zbor, Iv. Ocvičnik, 6. Veseligrad: Obcet pod marelo. Pri igri sodeluje Sokolska godba. Po veselici je ples. Začetek točno ob 3 1/2 pop. K obilni udeležbi vabi odbor.

Zveza narodnih društev.

Braino-pevsko društvo »Štanjel« v Štanjelu bo imelo veliko spomladansko veselico dne 5. maja t. j. in ne, kakor je bilo že objavljeno, dne 28. aprila.

Trgovsko-obrtne in gospodarske vesti.

Kmečka posojilnica in hranilnica v Štanjelu vabi k običnemu zboru dne 14. aprila ob 2 in pol uri popoldne. Dnevni red: 1. Potrjenje letnega računa, 2. Volitev računalstva in nadzorstva, 3. Čitanje revizijskega poročila, 4. Slučajnosti. V slučaju nezadostne udeležbe članov, se vrši čez pol ure drugi obični zbor po § 35 društvenih pravil. Odbor.

Na upanje radi prav veliko dajejo in delajo naši kmetje, trgovci in obrtniki. Poslušajmo, kaj pravi o tem pomerarsko, združeno glasilo: »Ze, več let sem deljem (tako piše listu nek dopisnik) kot blagajnik kmečke hranilnice in posojilnice. Imel sem mnogo prilike opazovati blagodejno delovanje zavoda. Kolikokrat sem slišal za družinske govornike: Če bi mi plačali upniki vse tisto, kar mi glasom mojih knjig dolgujejo, mi ne bi trebalo iskati kredita pri posojilnici! Gotovo, velika rakrana naših obrtnikov in trgovcev je, da ne morejo vsled tega nikamor, ker dobe za svoje delo in blago vse premalo gotovine. Veliko so si tega sami krivi. Ako pošlje obrtnik kako naročeno blago ali izgotovljeno delo v hišo in se ga vpraša po računu, pravi: Saj ni nobene sile, denar bodem že dobil! Prodajalec stavi včasih to vprašanje, ker res ne bi rad takej plačal, včasih pa bi plačal in si na tak odgovor odmisli. Denarja ne da nikdo rad od sebe. Ali zakaj pa ne bi odgovoril obrtnik: Prosim, plačajte! Ker drugače čaka vsled svoje napačne nobenosti morebiti celo leto na denar. Tako poslovanje pa ni pravilno, ne kaže nobenega pravega trgovskega duha in pelje lahko do občutnih izgub. Mesto, da bi se marsikateri stotak naložil v naših zavodih, pa morajo ti še dajati posojila! Zatorej v stran s takim takom šišanjem in negospodarskim poslovanjem! Gledajmo na vsak groš, ki si ga lahko zaslužimo ali prihranimo. — »Zadruška«.

Politični pregled.

Ogrsko-hrvatska zbornica. — Prišle so v javnost vesti, da se je cesar v avdienci v petek nasproti grofu Khuenju z najostrejšimi besedami in veliko bolelostjo pri toževal nad tem, da skuša ogrska vlada s svojo resolucijsko politiko pravice vladarja prikrajšati in da se je odločil odpovedati se prestolu ter izročiti vladu v druge roke, ako bo na tej poti nadaljevala. V seji ogrske zbornice, h kateri so se poslanci v običnem številu zbrali, je grof Khuen svoj kabinet zbornici predstavil, prebral kraljevi reskript in izjavil, da vlada opustila svojo resolucijo zato, ker bi bile nastale sicer usodepolne posledice, ki bi bile mogle dovesti do velikih zapletitajev. Grof Khuen je poudarjal tradicionalno zvesto-

bo Mažarov do kralja, zlasti pa do sedanjega, ki je ogrskemu narodu toliko velikih in neprecenljivih dobrot naklonil. Zato je naša sveta dolžnost, da pomirimo vest kralja. — Nato je govoril Košut, ki je dejal, da se je sedanja kriza rešila na nenavaden način kakor še sploh nobena. Govornik obžaluje, da se položaj tako umeva, kakor da bi bil mažarski narod s svojo nepokornostjo zakrivil, da je hotel kralja storiti korak, ki bi imel nedoglednih posledic in bi bil mi tako pred vso Evropo osramočen. Govornik predlaga, naj se izvoli odbor 25 članov, ki naj sestavijo addresso na kralja, v kateri bi se razložilo, da resolucija ne pomeni kršenja vlad. pravic. Naša najsrčnejša želja je, da kralj še dolgo vlada. (Viharni pljen-klici), toda tudi ustava ima svoje pravice. — Za njim govori Hollo, ki izjavl, da je splošna volilna pravica more položaj razjasniti.

Dne 30. apr. m. je izšlo cesarjevo pismo, ki pravi med drugim: »Narod poseduje nemoteno posest svojih ustavnih pravic, med njimi tudi pravico, da dovoljuje vojaške novince, in niti ne mislim na to, da bi se dotaknil ali da bi te pravice omejil. Sam pa moram tudi zahtevati, da se mi v členu XVIII. postavbe iz leta 1888. prenešene vladarske pravice ohranijo, po katerih določili lahko vpokličem ali obdržim rezervnike in nadomestne rezervnike, če to posebne razmere zahtevajo. Kakor odločno hočem, da se narodu ustavne pravice nedotaknjene ohranijo, ravno tako odločno pa moram svoje ustavne vladarske pravice nedotaknjene ohraniti; svoje vladarske pravice morem le izpolnjevati, če svoj dvojni klic istočasno izpolnjujem.« Iz tega pisma je jasno razvidno, za kaj je šlo v gori omenjeni resoluciji.

Avstrijska gosposka zbornica je v svoji sobotni seji pred vsem predlogo o briselski sladkorni pogodbi rešila. Nato je nujno rešila po zbornici sklenjene postavbe o izplačevanju plač rudarjev in o neugodnem zavarovanju stavbinim delavcem.

Angleške sufragetkinje. — Ker je zbornica odklonila žensko volilno pravico, ker torej dosedaj nimajo sufragetkinje nikakih pravih uspehov, so se odločile za novo bojno taktiko. Najprej hočejo bojkotirati svoje močve, vsa angleška morska kopališča ter pričeti pasivno resistenco proti izterjavanju davkov.

Osemurni delavnik v francoskih rudnikih. — Francoska zbornica je s 453 proti 59 glasovom sklenila, da se v rudnikih uvede osemurni delavnik.

Vojna med Turčijo in Italijo.

Razne vesti.

Lahi, poročajo, da so dne 29. m. m. pri Tobrukku napad Arabcev in Turkov na nove utrdbe odbili. »Giornale d'Italia« računa, da štane Lahe vojska vsak dan 800.000 K, Turke pa 70.000 do 140 tisoč, krpn. — »Rusko Slovo« trdi, da bo novi ruski poslanik pogajanja uvedel, ko se v Carigrad pripeje. — Laški mirovni predlogi se začelcem aprila Turčiji uradno javijo.

Vojna traja doslej že 6 mesecev. Turki in Arabci so vsled vojne in epidemije izgubili 10.000 mož, Italijani okoli 6000. — Italijani uporabljajo vedljivje zrakoplove, iz katerih mečejo bombe na turška tabornišča.

Razne vesti.

Novo aretacije v Pulju. — V soboto popoldne so bili v Pulju na ukaz preiskovalnega sodnika aretirani: predstojnik mestnega stavbenega urada inženir Borri, občinski kancelist Karol Presil, mestni cestni mojster Biaggio Polla in delovodja Anton Brosina, nastavljen v plinarni. Aretacije se se izvršile vsled nekorektnosti in vsled pomevanja v škodo občine. — Borri je italijanski podanik, ki je prišel v Pulj brez cenzurizma, v Pulju pa si je čez čas zidal hišo.

Občina je imela postaviti, kakor že znano, v Verudi novo plinarno z velikimi troški. Ali zidali so pod nadzorstvom mestnih zaupnih čeb in pod kontrolo odgovornih funkcionarjev mestnega odseka tako izbornu, da je sedaj komisija dognala, da je najbolj pametno, če se to kar je

dosedaj zgrajeno, podede do tal. Prejšnjega župana dr. Varetone so opozorili od strani mornarice in od strani soc. demokratov na slabo gradbo v Verudi, toda župan Varetone je rekel, da zaupa poslovodji ter ni hotel uvesti nikake preiskave. Vest o novih aretacijah je prinesel tudi »Piccolo« z dostavkom, da se nič ne ve, zakaj se pravzaprav gre, zakaj so bili aretirani, dasi vs cel Pulj, da so aretacije v zvezi s sleparskim gospodarstvom na puljskem magistratu, ki je tako lepo cvetelo pod plaščem laške »liberalne« simporije.

Novo sredstvo proti malariji. — Dr. Anton Barkanovič iz Dalmacije, zdravnik v Trstu, je iznašel novo sredstvo proti malariji, s katerim hoče napraviti še 50 poskusov. Izlečil pa je dosedaj že nekaj težkih slučajev malarije, ne da bi se bolezni vrnila. Sredstvo sestoji iz kemične združbe železa, kalcodylata in gentum colloidale; uporablja se kot injekcija. Posebno uspešno se more porabiti v zdravljenju pri slučajih tropske malarije. Poskusi so bili narejeni na 15 montanarjev avstrijskega Lloydja, ki so se vrnili iz Indije ter je v vsakem slučaju zdravilo pomagalo.

Stavka na Angleškem pošta, tako poročajo iz Londona. Stavkovni fondi so izčrpani in rudarji se tuintam vračajo na deo.

Razprava proti atentatorju D'Alba. — Razprava proti zidarju D'Alba, ki je streljal na italijanskega kralja, se bo vršila v drugi polovici t. m. v Rimu.

Menih Mačoh, morilec iz čenstohovskega samostana, ni zadovoljen s kaznijo 12 let prisilnega dela. Prosih je sedaj sodnijo v Petrikovu, naj predloži carju prošnjo, da mu zniža kazen.

Služaj kuge na »Bregenzu«. — Na Lloydov parnik »Bregenz«, ki je v nedeljo popoldne prispel v Trst, se je v Bombayu ukrcal neki indijski pomik H. razreda, ki je dne 25. marca, ko je parnik odplul iz Adena, obohel na bolezn, ki je kazala znake kuge. Bolnika so drugi dan izkrcali v Suez, kjer so v tamošnjem lazaretu konstatirali res na bolnika kugo. Parnik »Bregenz« so v Port-Saidu temeljito desinficirali in je parnik odplul potem v Trst, ne da bi pristal še v kaki luci. V Trstu so zdravniki pomorske oblasti natančno preiskali potnike in moštvo in niso našli niti najmanjših znakov kaknega okuženja, vsled česar je bilo dovoljeno izkrcavanje.

Nesreča na železnici. — Luksumni vlak Dunaj-Nizza je na postaji Melzo zadel na tir tovrnega vlaka, na kar so nekateri vagoni skočili s tira. Strojvodja in kurjač sta mrtva, 6 železniških uslužbencev in en potnik so ranjeni. Slovca je velika. Na pomoč je prišel poseben vlak iz Milana.

Papež — bolan. — Te dni krožijo zopet vesti, da je papež bolan, slab; ba je rekel svoji okolici, da so mu dnevi šteti.

Samomor sekojskega šefa. — Sek. Šef v skupnem finančnem ministerstvu Henrik Dobra se je obesil, kakor poročajo z Dunaja, ker se je bal, da znori.

Na stotnika je streljal na Dunaju častniški sluga Franc Zanker. Dvakrat je ustrelil pa ga ni zadel. Na to se je sluga ustrelil. Stotnik se piše Goldman.

Nesreča v papirnici v Budimpešti. — V papirnici tvrdike Rigler je padla 20 m dolga polica na gručo delavcev in delavk, 3 delavke so ubite, več delavcev je ranjenih.

Dalje na 4. strani.

Zobozdravniški in zobotehniški atelje

Dr. I. Eržen
GORICA

Jos. Verdi tekališče št. 37.

Umetne zobe, zlato zobovje, zlate krone, zlate mostove, zobe na kaučukove plošče, uravnavanje krivo stojećih zob, Plombe vsake vrste.

Ordinira v svojem ateljeju

od 9. ure dop. do 5. ure pop.

Književnost.

»VEDA«, dvomesečnik za znanost in kulturo, leto II., štev. 2.

Vsebinska te številke je zelo raznovrstna in zanimiva. Vladimir Knaflič je napisal študijo o našem narodnemu programu, v kateri razglablja gospodarsko in politično stran tega lbaš sedaj aktualnega problema v zanimivi luči. Dr. Ferdo pl. Šišić, zagrebski vseučiliški profesor in državni poslanec ogrsko-hrvaškega državnega zbora, priobčuje v lepi hrvaščini jako zanimivo zgodovinsko in državopravno monografijo »Rijeka i riječko pitanje«, v kateri raziskuje, je li Reka ogrska ali hrvaška last. Reka je poleg Trsta važen mejnik Jugoslovanskega ter se nam bo z novo belokranjsko železnico znatno približala. Zato še zlasti opozarjamo na to monografijo, ki podaja »ne samo potpuno sliku istoga pitanja, čega me uradiše ni Rački ni Horvat, već djelomice i novu na osnovu još neupotrebljene gradje«. Dr. Ivan Zmajev piše »O eksaktnih podlagah svetovnega mira«. V tej razpravi opozarja pisatelj na nedostatke družbo vladajočega »prava sile«, na nesrečni vpliv papirnega in kreditnega sistema ter obrestovanja (problem, ki se vedno ponavlja od Tomaža Alkvina sem) ter podaja nekatere izsledke socialne energetike, ki kažejo jasno, kako dehuje znanost za boljše ureditev človeške družbe in kako je vsaka socialna reforma navezana na znanstveno delo. Ferdinand Seidl nadaljuje svojo poljudno-znanstveno študijo »O mehaniki duševnega delovanja«, ki je na Goriškem vkljub svoji stvarnosti (ali morda ravno zaradi nje) dala povod besnemu, pa brezuspešnemu kulturnobojnemu nastopu klerikalne žurnalistike. Ta prirodoslovna razprava odpira laikom nove razglede v zvezo med našim živčevjem in sploh telesnim ustrojem, pa mišljenjem, osebnimi, narodnostnimi, kulturnimi zmožnostmi. Natančneje bomo referirali o njej, ko izide konec (v. 3. štev.). Dr. Karl Ozvald piše o mamenu, organizaciji in obravnavah prvega vseslovenskega kongresa za ozdravljenje družbe, ki se je imel vršiti letos v Peterburgu (pa je sedaj preložen na prih. leto). Razpravi del konča z zanimivo in poučno debato o našem narodnem preporodu na kulturnem polju. Dr. Fran Kidrič in dr. Fran Ilešić zbirata tu gradivo k stavbi naše kulturne bodočnosti ter ga kritično čistita drug drugemu. Debata se tiče tudi Matičnih publikacij in vsega pokreta za hrvaško-slovensko zajednico ter je zato kakortudi zaradi prizadetih oseb vsega uvaževanja vredna.

Razpravnemu delu sledi bogata niz referatov v Pregledu. Za pravnike je aktualen dr. B. Vošnjaka referat o Kelsenovih »Hauptprobleme der Staatsrechtslehre«, rubrika »Narodnogospodarsstvo« prinaša referate Vladimira Knafliča o naši trgovinski bilanci, zaščitni carini in slovenskem gospodarskem programu, ter notici o bolgarskem in italijanskem državnem budžetu, pa dr. Milka Brezgarja informativno študijo o diskontu. V rubriki »Socialna politika« referira Vladimir Knaflič o otroškem delu v Avstriji zlasti pri Slovencih, ter o relacijah otroškega dela, našega gospodarstva, kulture in rase. Rubrika prinaša tudi notice o socialnem zavarovanju v Avstriji, Franciji, Angliji in Švici. V rubriki »Zgodovina« referira ugledni zgodovinski znanstvenik in pisatelj dr. Fr. Kos o dr. I. Strohala knjigi »Statuti primorskih gradov i općina«, ki je važna za zgodovino naših in italijanskih mest na Jugu. Knaflič pa referira o Ante Begovi, knjižici »Slovensko šolstvo na Koroškem v preteklem stoletju«. V prirodoslovni rubriki referira dr. K. Ozvald o eksperimentalni psihologiji v službi praktičnega življenja ter referira o letošnjem kongresu za eksperimentalno psihologijo v Berlinu. Oddelek za kemijo prinaša B. Baeblerjevo strokovno oceno Valasove knjige o kemičnih poizkusih s priprostim sredstvi, ter odgovor »Društva slov. profesorjev v Ljubljani« na dr. K. Hinterlechnerjevo kritiko dr. Herletove »Kemije« (glej »Veda«, II., št. 1.) Odgovor pobija knjižkov izvajanja ter se obrača tudi proti njegovemu preostremu tonu. Zbirko končuje lep referat dr. J. Glornarja o slovenskem šolstvu. Referent prav ugodno ocenjuje Cankarjevih

»Troje povesti« se pa hladno izreka o Pučljavih »Malih ljudeh«. Zlasti zanimiv je pa za vsakogar, kdor se zanima za lepoto slovenščine, oni del, ko razpravlja referent o slovenskem pravopisu, o začetnih novih publikacijah Štefličja in Tomiška, ter o slovenskem slogu in jeziku, kjer polemizira s Prijateljem, Ilešičem in Bezjakom.

»Veda« je s to številko znova pokazala, da je mogoča pri nas znanstvena in kulturna revija, ki je — četudi izhaja le dvomesečno — vseskozi aktualna, zanimiva in upoštevanja vredna. Ne le, da jo priporočamo, želimo si tudi, da se ta revija v interesu poglobljenja slovenske kulture razširi med našim razumnim svetom, ki takega revialnega dela potrebuje. Narod, ki si hoče osvojiti bodočnost, mora dati svoji deci šolo, razumnstvu pa ohraniti njegovo duševno kontinuiteto z velikim svetom, — to nalogo izvršuje »Veda«. Zato je postala in bo ostala kulturni in napredni činiteelj prve vrste.

(Cena »Vede« je celoletno 8 K, polletno 5 K, brez obrokov) 5 K, posamezne štev. 1 K 70 h. Dopisi uredniške vsebine, publikacije v zameno ali oceno: Uredništvo »Vede«, Gorica, Gosposka ulica 7. Naročnina, reklamacije: Upravištvo »Vede« istotam).

Glasba.

G. Lavoslav Pahor, naš rojak, je dal založniški tvrdki Kleinmayer & Bamberg v Ljubljani nekaj svojih skladb, katere je sedaj ta tvrdka izdala; in sicer koračnico »Veseli bratci« po slovenskih narodnih napitnicah za moški zbor s spremljevanjem klavirja. Prireditelj za mešan zbor, za orkester na lok in na pihala in za salonski orkester se dobi pri skladatelju v Ljubljani; potem »En starček je živel« za bas solo in moški zbor iz uvodnim zborom: »En starček je bil, k' je vince rad pil« za moški zbor s spremljevanjem klavirja. — Koračnica stane K 2, »En starček je živel« K 1'60. Naroča se pri tvrdki Kleinmayer & Bamberg v Ljubljani. — Pozdravljamo to izdajo napitnic, ki pridejo prav ob raznih prilikah. To narodno blago je priključivo in zveni lepo. Priporočamo.

JAKOB ŠULIGOJ, urar

v Gorici, Gosposka ulica št. 25
priporoča svojo bogato zalogo raznovrstnih preciznih ur ter razne srebrne in zlate predmete kakor: verižice, obeske, prstane, uhanne itd.
Za vsako popravilo se jamči.

Mali oglasi.

Najmanjša pristojbina stane 60 vin. Ako je oglaševalec se računa za vsako besedo 3 vin. Najpripravnejše inseriranje za trgovce in obrtnike. Koliko je manjših trgovcev in obrtnikov v Gorici, katerih va deloti (in celo v mestu) nihče ne pozna, ker nitje se inserirajo. Škoda ni majhna.

Slovenska šivilja se priporoča cenjenim damam in gospoam. — Izdeluje obleke in kostume po najnovejši modi Josipina Bregantić, ulica Caserma št. 5, III. nad.

Vino kalno, motno, zavrelo se popravi in ščiti. Uzorec je prinesiti seboj. — Naslov pove naše upravništvo.

Simon Praprotnik,

tavbeni in pohištveni mizar

v Ljubljani.

Jenkova ulica št. 7

priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih **omar za led** v poljubnih velikostih za pivovarne, restavracije, trgovine z delikatesami, mlekarne itd. po najnižjih cenah. Tudi ima v zalogi veliko **okroglih vrtilah miz** za gostilne in restavracije.

Točna postrežba.

Na zahtevo ceniki zastoj in počakati je prosto na razpolago.

Zajamčeno pristna

istrska vina in olje

lastnega pridelka iz okolice Pazina.

Prodaja se in pokuša v bivši zalogi tvrdke Sicherle & Comp., Gorica Via Teatro št. 20 (notranji prostori).

Teran fin	liter po 56 vin.
Rizling bel	„ 52 „
Bela malvazija po načinu Marsala	„ 88 „
Črnina po načinu Bordeaux	„ 80 „
Refošk suh, sladek za buteljke	1'20 „
Olje iz oljk sladko, rafinirano	1'20 „
Žganje pristno 50%	1'30 „

Priporoča se za obilen obisk

Ivan Stanich.

Za krčmarje in gostilničarje cene po dogovoru.

Zahvala.

Za mnogoštevilne dokaze srčnega sočutja ob nenadomestljivi izgubi naše iskreno ljubljene, nezabne hčerke, dobre in drage sestrice, svakinje in tetice

Srečke Hrovatin

izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanec našo najtoplejšo zahvalo. Posebno se zahvaljujemo vlič. domačemu g. župniku za večkratne obiske in za častno spremstvo k zadnjemu počitku, dalje vlič. g. g. o. o. kapucinom, čast. učiteljskemu osebju in šolski mladini društva »Šolski Dom«, cenj. rodbini Mercina za požrtvovalno tolažbo v teh težkih dneh, vseh darovateljem krasnih vencev kakor tudi vsem preblagorodnim gospem, gospoam in gospodom, ki so vlič. slabemu vremenu v tako mnogobrojnem številu s svojim spremstvom izkazali dragej rajni zadnjo čast.

GORICA, dne 2. aprila 1912.

Zalujoči ostali

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

(V lastni hiši, Gosposka ulica št. 7, I. nadst. — Telefon št. 78. Račun poštna hranilnica št. 837.315.)

Na občnem zboru dne 23. aprila 1911. se je določilo:
Hranilne vloge se obrestujejo po 4 1/2 %. Stalne večje vloge z enoletno odpovedjo po dogovoru. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar.

Brezplačni hišni hranilniki.

Posojila se dajejo zadrugnikom na vknjižbe po 5 1/2 %, na varščino ali zastave in na menjice po 6 %.

Glasni deleži se obrestujejo koncem leta 1909. s 6 %.

Stanja 31. dec. 1910. Zadrugnikov 1886 z deleži v znesku 73.642 kron. — Hranilne vloge: 1.423 351'26. Posojila: 1.488.919'— — Rezervni zaklad: 363.474'44. — Vrednost hiš: 372 096'66.

V hotelu, pri zlatem jelenu v Gorici.

U torek, dne 2. in 3. aprila, zadnji predstavi.

Mine Walter,

ki proizvaja tirolske scene, petje in ples.

„Alt-Wien“ — „Brüderlein fein“, Wiener Leut“ aus der Biedermaierzeit, Mittwoch uns hab'ns g'halt'n“.

Maier-Walter

v njihovem novem programu.

Razna nova predavanja. — Vspeli izvrstni. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina 60 vin.

Stenografa,

veščega slov. in nem. stenografije, išče odvetniška pisarna

dr. Dinko Puc-a

v Gorici, Semeniška ulica št. 1

I. nadstropje.

Strojepisci imajo prednost

Vstop takoj. — Plača po dogovoru

LEPOTA

mojih čevljev je pristni

PALMA

kavčukov podpetnik.

Trpežen, eleganten in higieničen.

Knjigoveznica

v „Goriški tiskarni“

se priporoča sl. občinstvu za vezavo knjig, registrov, brošur itd. zagotavlja lično delo in dobro postrežbo po zmerni ceni.

Mirko Plesničar, knjigovez.

Slovanske igralne karte

prodaja trgovina

A. Gabršček

v Trgovnem Domu

1. Primorka, 36 listkov K 1'—
2. „ 52 „ 1'50
3. Slava, 32 „ 0'80

Primorka nadomešča laške „tressette“.

Slava nadomešča piké ecc.

Karte so zdaj zares dovršeno izdelane. Ni več nikakega opravičenega razloga, da bi se jih Slovenci ne posluževali. — Dolžnost naša je, izpodrediti tuje izdelke.